

<https://doi.org/10.26565/2074-8167-2025-56-04>
УДК 378:61:331.548:159.9:355.48(477.54-25)

Сирова Ганна Олегівна

доктор фармацевтичних наук, професор, завідувачка кафедри¹
ho.syrova@kntmu.edu.ua <https://orcid.org/0000-0001-8849-9755>

Савельєва Олена Валеріївна

кандидат фармацевтичних наук, асистент кафедри¹
ov.savelieva@kntmu.edu.ua <https://orcid.org/0000-0002-2642-3621>

Козуб Світлана Миколаївна

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри¹
sm.kozub@kntmu.edu.ua <https://orcid.org/0000-0002-3049-1555>

Чаленко Наталія Миколаївна

кандидат фармацевтичних наук, старший викладач кафедри¹
nm.chalenko@kntmu.edu.ua <https://orcid.org/0000-0002-6087-2201>

Присяжний Олександр Васильович

кандидат технічних наук, асистент кафедри¹
ov.prysiazhnyi@kntmu.edu.ua <https://orcid.org/0000-0002-2988-6023>

¹ медичної та біоорганічної хімії, Харківський національний медичний університет,
проспект Науки, 4, м. Харків, Україна, 61022

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ І ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ У ВОЄННИЙ ЧАС В ПРИФРОНТОВОМУ МІСТІ

У статті висвітлено багатомірне значення профорієнтаційної роботи в освітніх закладах, розташованих у прифронтових регіонах України, в умовах повномасштабної війни. Профорієнтаційна діяльність у таких обставинах постає не лише як інструмент професійного самовизначення учнівської молоді, але й як важливий засіб соціально-психологічної підтримки, патріотичного виховання та формування внутрішньої стійкості особистості. Акцент зроблено на тому, що в умовах невизначеності та постійної загрози саме профорієнтація дозволяє молоді бачити перспективу, планувати власне майбутнє та залишатися емоційно стійкими.

У дослідженні проаналізовано ключові функції профорієнтаційної роботи: зниження тривожності, розвиток життєвих і комунікативних навичок, підтримка ментального здоров'я, збереження освітнього потенціалу прифронтових територій, а також протидія міграційним настроям та «відтоку мізків». Особливо підкреслено роль патріотичного змісту профорієнтаційної роботи, яка формує в учнів почуття відповідальності за долю країни та усвідомлення важливості власного внеску у її відбудову.

У центрі уваги - досвід Харківського національного медичного університету, викладачів кафедри медичної та біоорганічної хімії, які системно та цілеспрямовано реалізують профорієнтаційні ініціативи, адаптовані до умов воєнного часу. Висвітлено приклади проведених заходів: дистанційні й очні зустрічі з учнями харківських ліцеїв, ознайомчі лекції, освітньо-професійні тренінги з домедичної допомоги, інтерактивні бесіди на тему здорового способу життя. Наголошено на важливості

участі здобувачів освіти ХНМУ в цих заходах, що забезпечує діалоговий підхід, сприяє формуванню довіри між закладами освіти та створенню позитивного іміджу медичного вишу.

У підсумку доведено, що профорієнтаційна діяльність у прифронтових умовах - це не просто освітня робота, а стратегічний інструмент національного відновлення, що сприяє вихованню покоління, здатного не лише обирати професію, а й усвідомлено будувати майбутнє своєї держави.

Ключові слова: профорієнтаційна робота, прифронтна освіта, медична освіта, самовизначення молоді, психологічна підтримка, профорієнтація в умовах війни.

Як цитувати: Сирова Г. О., Савельєва О. В., Козуб С. М., Чаленко Н. М., Присяжний О. В. Досвід організації і впровадження профорієнтаційної роботи у воєнний час в прифронтовому місті. Наукові записки кафедри педагогіки. 2025. № 56. С. 35-44. <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2025-56-04>

In cites: Syrova G., Savelieva O., Kozub S., Chalenko N., Prysiaznyi O. (2025). Experience of organizing and implementing career guidance activities during wartime in a frontline city. Scientific notes of the pedagogical department. № 56. 35-44. <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2025-56-04> [in Ukrainian].

Вступ. Сьогодні Україна переживає один із найскладніших та найболючіших періодів своєї новітньої історії. Повномасштабна війна не лише зруйнувала інфраструктуру та економіку, а й глибоко вплинула на суспільство загалом. Змінився звичний ритм життя, трансформувалася система освіти, а психологічний стан людей усіх вікових категорій зазнав серйозних випробувань. Проте, попри всі виклики, залишилося те, що неможливо знищити жодними обставинами - це прагнення до життя, віра в краще майбутнє та мрії, що живуть у серці кожного українця.

У цих умовах особливої ваги набуває профорієнтаційна робота. Адже сьогодні вона - це не лише про вибір майбутньої професії. Це про збереження внутрішнього компаса, який допомагає не втратити себе у вирі подій, бачити перспективу, планувати життя після перемоги. Для молоді, яка стоїть на порозі дорослого життя, надзвичайно важливо мати орієнтири, що дадуть змогу приймати усвідомлені рішення, пов'язані з професійним становленням, самореалізацією та внеском у відновлення нашої держави. Тому підтримка учнів у цьому процесі - це не лише педагогічне, а й національне завдання. [1,2,3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом особливе значення профорієнтаційна робота набуває в прифронтових регіонах, де щодня ми стикаємось з небезпекою, втратою стабільності та соціальними потрясіннями. Профорієнтаційна робота з молоддю набуває особливого значення: вона стає не лише освітньою, а й соціальною місією - підтримати, зорієнтувати, допомогти знайти майбутнє там, де все здається невизначеним [4,5,6].

Чому саме особливо важлива профорієнтаційна робота в прифронтових регіонах?

1. Формування майбутнього через освіту і професійне самовизначення.

У прифронтових громадах, де війна щоденно порушує звичний хід життя, профорієнтація

виступає не лише як освітній процес, а і як інструмент стабілізації. Вона допомагає здобувачам освіти шкіл і ліцеїв зберегти зв'язок з майбутнім, планувати його, незважаючи на невизначеність сьогодення. Можливість побачити своє місце у професійному житті дає учнім відчуття контролю, мотивацію до навчання і надію.

2. Зменшення рівня тривожності та емоційної нестабільності.

Учасники освітнього процесу у зонах бойових та прифронтових територій дій часто перебувають у хронічному стресі. Профорієнтаційна робота - це ще й психоемоційна підтримка: розмови про майбутню професію, інтереси, здібності, можливості дають змогу дітям відволіктись від воєнної реальності, зосередитись на собі, своїх мріях, цілях.

3. Відновлення та розвиток громади.

Місцеві громади, які постраждали внаслідок активних бойових дій, потребують відновлення: інфраструктури, медицини, освіти, бізнесу. Якщо діти, які виростають у цих умовах, матимуть уявлення про актуальні професії та перспективи, то згодом вони стануть рушійною силою відбудови. Профорієнтація є важливою умовою формування молоді, яка готова розвивати та відбудовувати рідний край.

4. Протидія міграційній хвилі та «відтоку мізків».

Без чіткої професійної орієнтації молодь із прифронтових територій часто планує виїзд за межі регіону або країни. Профорієнтаційна робота дозволяє переосмислити ситуацію, показати можливості дистанційного навчання, що допомагає утримати потенціал молоді у регіоні.

5. Розвиток життєвих і соціальних навичок.

У процесі профорієнтаційних занять здобувачі освіти розвивають критичне мислення, самоаналіз, вміння ухвалювати рішення, пла-

нувати, ставити цілі. Це не просто вибір професії - це підготовка до дорослого життя. Особливо важливо це в регіонах, де діти часто змушені дорослішати швидше.

6. Інклюзивність і рівний доступ до майбутнього.

Профорієнтаційна робота у прифронтових школах і ліцеях сприяє створенню рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу – незалежно від соціального статусу, досвіду втрат, вимушеного переміщення. Це шанс кожному побачити власну траєкторію, знайти ресурси для її реалізації, почути підтримку.

7. Актуалізація нових підходів до навчання.

Профорієнтація дає змогу впроваджувати сучасні методи: онлайн-зустрічі, практичні тренінги, ігри, симуляції, профдіагностику. У прифронтових школах і ліцеях це важливо для підтримки освітнього процесу на гідному рівні навіть у складних умовах.

8. Патріотичне виховання через професію.

Через розуміння ролі певних професій у відновленні країни - від будівельника до лікаря, від вчителя до військового - молодь усвідомлює власну цінність і відповідальність перед суспільством.

Тому, профорієнтаційна робота у прифронтових ліцеях та школах - це не розкіш, а стратегічна потреба. Це інвестиція у майбутнє громад і України в цілому. Вона має бути системною, доступною та різноманітною [7,8,9,10].

Мета статті є аналіз та узагальнення досвіду організації й впровадження профорієнтаційної роботи в умовах воєнного часу у прифронтовому місті. Особливу увагу приділено вивченню ефективних підходів, форм і методів роботи з учнівською молоддю в складних соціально-психологічних умовах, спричинених війною, а також виявленню чинників, що сприяють збереженню мотивації до навчання, саморозвитку та свідомого вибору майбутнього професійного шляху.

Виклад основного матеріалу. Особливе значення під час активних бойових дій профорієнтаційна робота набуває в медичних вишах, так як лікар у військовий час - це не лише фахівець. Це людина, яка стає між життям і смертю. Медичні працівники сьогодні - це ті, хто рятує під обстрілами, проводить операції в підвалах, супроводжує евакуацію поранених, підтримує військових на передовій та цивільних у прифронтових містах та селах. І молодь це бачить. Вони читають історії лікарів Збройних Сил України, бачать

поранених побратимів, своїх батьків, втрачають близьких, рідних, друзів. Медична професія стає для багатьох символом мужності, надії та справжньої цінності людського життя. І саме тому профорієнтаційна робота в медичних вищих навчальних закладах освіти під час війни набуває не лише освітнього, а й національно-патриотичного значення [11,12].

Відомо багато форм профорієнтаційної роботи в медичних вищах [13,14,15]:

- виїзні зустрічі з учасниками освітнього процесу шкіл та ліцеїв, особливо у прифронтових, деокупованих або евакуйованих громадах. Це не лише знайомство з професією, а й психологічна підтримка: «Ми поруч. Ми чекаємо вас. Ви зможете.»
- дні відкритих дверей онлайн і офлайн, де абітурієнти можуть поспілкуватися зі здобувачами освіти, викладачами, лікарями.
- майстер-класи з домедичної допомоги, симуляційні тренінги, які не лише знайомлять з професією, а й дають можливість набути корисних навичок.
- партнерство з військовими медиками, волонтерами, госпіталями, де учні можуть побачити реальність медичної справи.

Всі ці форми профорієнтаційної роботи в останні такі складні роки для нашої країни виконуються співробітниками і здобувачами освіти Харківського національного медичного університету (ХНМУ).

Викладачі кафедри медичної та біоорганічної хімії ХНМУ також активно виконують профорієнтаційну роботу. Протягом 2024 - 2025 навчального року нами проводилась налагоджена системна взаємодія між учнями Харківських ліцеїв, викладачами кафедри та здобувачами освіти ХНМУ, яка дала змогу ліцеїстам:

- усвідомити специфіку нашого медичного вишу;
- дізнатися про освітні програми, умови вступу та навчання ХНМУ;
- зрозуміти свої нахили та здібності;
- відвідати он-лайн та оф-лайн зустрічі на актуальні для сучасної молоді теми;
- орієнтуватися на здоровий спосіб життя;
- зробити виважений вибір щодо вступу до медичного університету.

У березні 2025 року в рамках профорієнтаційної роботи ХНМУ за підтримки Управління освіти адміністрації Київського району Харківської міської ради завідувачка кафедри медичної та біоорганічної хімії та старший викладач в дистанційному форматі про-

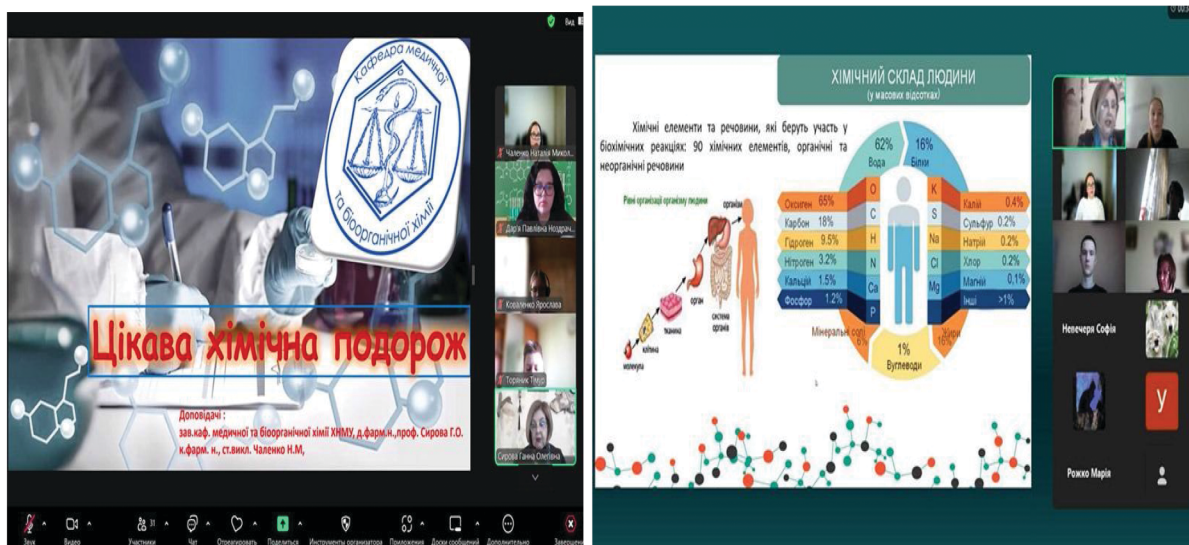

Рисунок 1. Он-лайн захід «Цікава хімічна подорож» з учнями Харківських ліцеїв.
Figure 1. Online event «An Exciting Chemical Journey» with students of Kharkiv lyceums.

вели три зустрічі із ліцеїстами 10 - 11 класів Харківських ліцеїв № 107 і № 158. На зустрічі особлива увага була приділена питанням вступної кампанії до ХНМУ. Ліцеїсти почули розповідь про медичний виш, дізналися більше про професію лікаря, а також про роль хімії в медицині. Завідувачка кафедри провела лекцію «Цікава хімічна подорож», розповіла про хімію гормонів і гормони щасливого життя. Старший викладач розповіла ліцеїстам про те, як впливає зміна атмосферного тиску на розчинність газів у крові, як під час подорожі у високогірські райони можна зіткнутися з певними проблемами (гірська хвороба) та що може відбутися при швидкому занурюванні на певну глибину та при швидкому підйомі з глибини на поверхню (кесона хвороба). Наприкінці кожної зустрічі ліцеїсти вирішували кросворди, вони відповідали на питання, обговорені під час «Цікавої хімічної подорожі» (Рис. 1).

Також у березні 2025 року відбулася ще одна важлива профорієнтаційна подія - зустріч викладачів кафедри медичної та біоорганічної хімії Харківського національного медичного університету та голови студентського самоврядування ХНМУ з учнями 9–10 класів Комунального закладу «Харківський ліцей № 49 Харківської міської ради».

Захід мав на меті ознайомити ліцеїстів з можливостями, які відкриває навчання у ХНМУ, та налагодити подальшу співпрацю між університетом і ліцеєм. У ході зустрічі було обговорено особливості вступної кампанії, зокрема новації в умовах воєнного ста-

ну, правила прийому, підготовчі курси та перспективи для абітурієнтів.

Голова студентського самоврядування ХНМУ детально розповіла про структуру університету, факультети та освітні програми, на які можуть вступити майбутні здобувачі вищої медичної освіти. Особливу увагу було приділено позааудиторній активності здобувачів освіти, участі у проектах, волонтерських ініціативах, а також можливостям міжнародної академічної мобільності.

Викладачі кафедри представили ліцеїстам діяльність кафедри медичної та біоорганічної хімії. Зокрема, учні дізналися про роботу наукового гуртка «Кофеїн», участь здобувачів освіти у конференціях, інтелектуальних змаганнях, а також про кафедральний музей і навчальні дисципліни, що викладаються на кафедрі.

Родзинкою зустрічі стало перегляд відеофільму про ALMA MATER -Харківський національний медичний університет. У фільмі було представлено не лише навчальні корпуси та лабораторії, а й життя студентської спільноти, проекти, які реалізує громадська організація «Студентське самоврядування ХНМУ», та приклади успішної міжнародної співпраці та обміну.

Захід пройшов у дружній, натхненній атмосфері й став черговим кроком у напрямі формування усвідомленого професійного вибору учнів, які вже сьогодні замислюються над майбутнім і своєю роллю в ньому. (Рис.2).

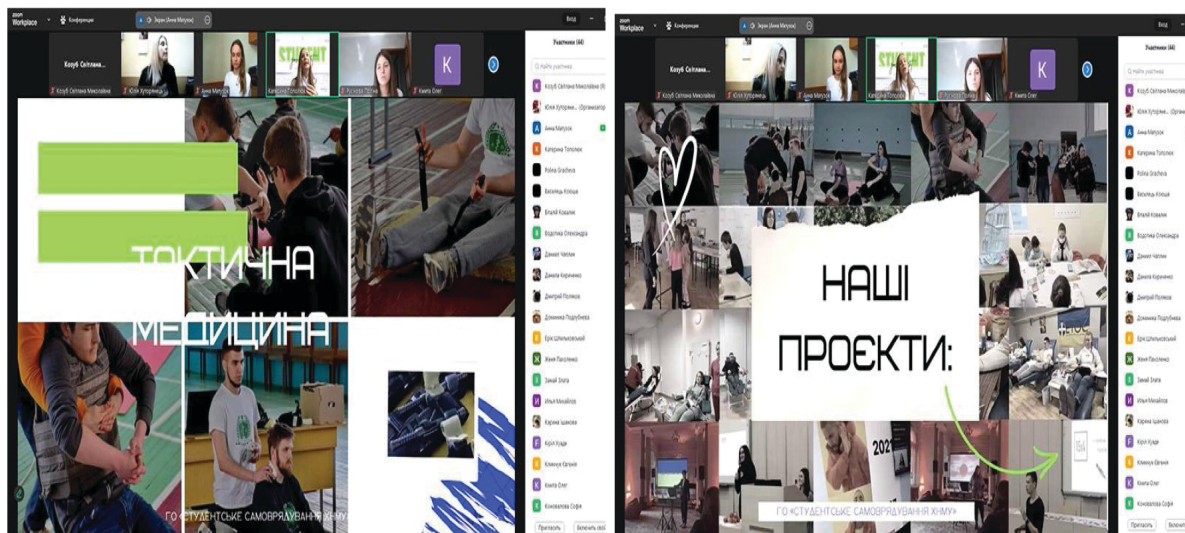

Рисунок 2. Профорієнтаційний захід учнями Харківського ліцею № 49.
Figure 2. Career guidance event with students of Kharkiv Lyceum № 49.

У квітні 2025 року відбувся актуальний для сучасної молоді виховний захід за темою «Здоров'я нації - майбутнє країни» з учнями 8-9 класів Харківського ліцею № 49, в якому прийняли участь здобувачі освіти ХНМУ та викладачі кафедри медичної та біоорганічної хімії. У дружній атмосфері здобувачі освіти першого курсу ХНМУ розповіли учням ліцею про вплив тютюнопаління на серцево-судинну та ендокринну системи, а також про те, як пасивне куріння шкодить здоров'ю. Під час заходу було розглянуто питання сучасної аль-

тернативи тютюнопалінню - електронні сигарети і вейпи, та їх негативну роль для здоров'я молоді

У квітні 2025 року відбувся важливий та надзвичайно актуальний для сучасної молоді виховний захід на тему «Здоров'я нації - майбутнє країни», організований для учнів 8-9 класів Харківського ліцею № 49. У заході взяли участь здобувачі освіти першого курсу Харківського національного медичного університету та викладачі кафедри медичної та біоорганічної хімії ХНМУ.

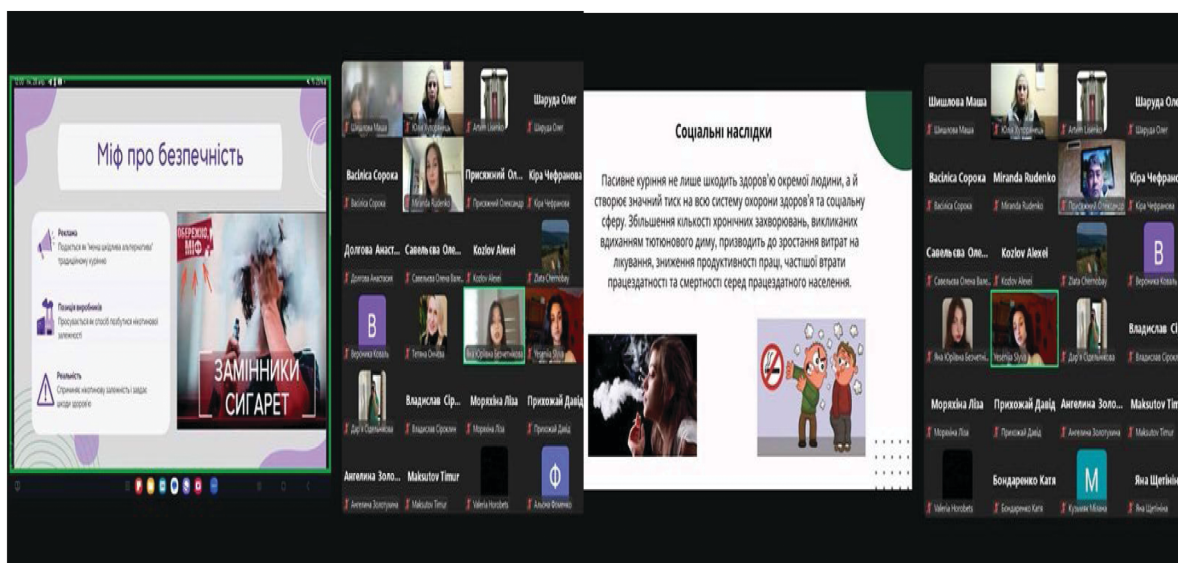

Рисунок 3. Виховний захід за темою «Здоров'я нації - майбутнє країни» з учнями 8-9 класів Харківського ліцею № 49.
Figure 3. Educational event on the topic "The Nation's Health is the Country's Future" with 8th–9th grade students of Kharkiv Lyceum № 49.

Зустріч проходила у формі відкритого діалогу в теплій, доброзичливій атмосфері, що сприяло активному залученню учнів до обговорення. Студенти-медики поділилися з ліцеїстами знаннями про шкідливий вплив тютюнопаління на організм людини, зокрема на серцево-судинну та ендокринну системи. Було доступно й наочно розкрито механізми, за якими хімічні речовини тютюнового диму спричиняють хронічні захворювання, порушення гормонального фону та серйозні ускладнення в роботі серця і судин.

Окрема увага була приділена темі пасивного куріння, що є не менш небезпечним, ніж активне. Здобувачі освіти пояснили, чому навіть короткотривале перебування в задимленому приміщенні може мати негативні на-

слідки для організму, особливо у дитячому та підлітковому віці.

Крім того, учасники заходу обговорили поширену в молодіжному середовищі альтернативу традиційному тютюнопалінню - електронні сигарети та вейпи. Студенти надали науково обґрунтовану інформацію про їх склад, дію на дихальну систему та потенційні ризики для здоров'я. Було акцентовано, що ці пристрої не є «безпечнішими» заміниками, а становлять нову загрозу, особливо в контексті ще не до кінця вивчених довготривалих наслідків їх використання. (Рис. 3).

Захід об'єднав ліцеїстів та здобувачів освіти ХНМУ навколо спільної мети: популяризації культури здоров'я серед молодого покоління. Протягом заходу обговорювали основні принципи здорового способу життя

Рисунок 4. *Оф-лайн тренінг «Перша допомога рятує життя» з учнями 9 та 11 класів Харківського ліцею № 49.*
Figure 4. *Offline training “First Aid Saves Lives” with 9th and 11th grade students of Kharkiv Lyceum № 49.*

та доцільність відмови від шкідливих звичок. Особливо приємно відзначити високий рівень зацікавленості та активності всіх учасників виховного заходу.

Заключним у цьому навчальному році був практичний оф-лайн тренінг в безпечних умовах - «Перша допомога рятує життя». В цьому заході приймали участь учні 9 та 11 класів Харківського ліцею № 49, представники студентського самоврядування ХНМУ та викладачами кафедри медичної та біоорганічної хімії. Розпочався захід з короткої теоретичної частини, під час якої учні дізналися про роль першої допомоги в критичних ситуаціях, зокрема:

- що робити при втраті свідомості;
- як діяти при зупинці дихання та серцебиття;
- правила зупинки кровотечі та надання допомоги при опіках і переломах.

Особливу увагу було приділено практичній частині. Учні ліцею разом зі здобувачами освіти ХНМУ працювали в невеликих групах, відпрацьовували навички надання першої допомоги на манекенах, а саме:

- серцево-легеневу реанімацію,
- накладання джгута,
- іммобілізацію кінцівок,
- обробку ран.

Ліцеїсти з ентузіазмом долучилися до моделювання реальних ситуацій, демонстру-

ючи уважність, швидку реакцію та бажання допомагати іншим. Захід став яскравим прикладом практично-орієнтованого навчання. Учні ліцею не лише засвоїли нові знання, а й сформували емоційно-позитивне ставлення та навички відповідної поведінки у кризових ситуаціях (Рис.4.).

Подібні ініціативи є важливою складовою освітнього процесу, особливо в умовах сучасної реальності, оскільки формують у молоді відповідальність і готовність діяти у критичних ситуаціях.

Висновки. Профорієнтаційна діяльність у медичних університетах є не просто складовою іміджевої політики чи елементом вступної кампанії - це стратегічний напрям національного значення, що забезпечує кадрову, моральну й гуманітарну сталість системи охорони здоров'я.

У сучасних умовах, коли Україна переживає наслідки військових дій РФ, масштаби медичних викликів суттєво зросли. Водночас потреба в молодих, вмотивованих, ідейних фахівцях медичної галузі стала критично важливою. Тому, ефективна профорієнтаційна робота в медичних вишах є важливим внеском у зміцнення державної безпеки, здоров'я нації й етичних засад суспільства та інвестиція в надію, життя й силу української нації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бондарчук О. І. Впровадження системи професійного консультування в закладах вищої освіти: європейський досвід і українська практика. *Освіта: сучасність і перспективи*. 2022. № 3. С. 59-64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/HNAESU_2024_6%281%29_33.
2. Морін О. Аспекти побудови профорієнтаційної технології формування у учнів ЗЗСО кар'єрної спрямованості в умовах профільного навчання. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2023. № 27(2), С. 82-93. DOI:10.32405/2308-3778-2023-27-2-82-93
3. Zaiats R. Organization of career guidance work in Ukrainian vocational education. *International Science Journal of Education & Linguistics*. 2024; Vol. 3 №1. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20240301.01>.
4. Кузьменко Т. В. Особливості профорієнтаційної діяльності в умовах воєнного часу. *Освіта і розвиток обдарованої особистості*. 2023. № 2. С. 101 - 106. URL: <https://otr.ioid.gov.ua/images/pdf/2023/2/2.pdf>.
5. Морін О. Аспекти побудови профорієнтаційної технології формування у учнів ЗЗСО кар'єрної спрямованості в умовах профільного навчання. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2023; 27(2), 82-93. DOI:10.32405/2308-3778-2023-27-2-82-93
6. Ігнатюк О.М. Теорія і практика відновлення цілісності особистості засобами позитивної психотерапії. У Л.В. Клочек, Є.В. Гейко, ред., «Цілісний підхід у психології та соціальній роботі: теорія та практика»: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. 2023. С. 29-33. Кропивницький: ЦДУ. URL: https://cusu.edu.ua/images/stories/news_2023/pedfak/02/27-02-18-16/Tezi_24.02.23_psihology.pdf#page=30
7. Охріменко З.В. Профорієнтаційні засади психолого-педагогічної підтримки учнів в умовах воєнного стану. *Наука і техніка сьогодні (Серія «Педагогіка»)*. 2024. №2(30). С. 646-654. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-2\(30\)-646-654](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-2(30)-646-654)

8. Сіпій В.В. Професійна орієнтація учнів на адаптаційному циклі базової середньої освіти засобами STEM-освіти. У І.Д. Бех, Р.В. Малиношевський, ред., Зростаюча особистість у смислоціннісних обрисах: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 23 листопада 2023. С. 239-244. Івано-Франківськ: «НАІР». URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736990/>
9. Шевенко А.М. Проблеми підготовки радника з професійної орієнтації для закладів загальної середньої освіти. *Вісник Кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття»*. 2023. №1(7). С. 86-97, [https://doi.org/10.35387/ucj.1\(7\).2023.86-97](https://doi.org/10.35387/ucj.1(7).2023.86-97)
10. Матвійчук О., Петрошук Н. Інформаційно-ресурсна підтримка профорієнтаційної роботи із старшокласниками в умовах проектування освітнього середовища. *Науково-педагогічні студії*. 2024. №8. DOI: <https://dnpb.gov.ua/ojs/npstudies/article/view/145>.
11. Книш І. П., Терещенко Л. С. Профорієнтаційна робота як чинник формування професійної мотивації студентів медичних ЗВО. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* - 2022. № 2(51). С. 42 - 47. URL: [https://zbornik.college.ks.ua/downloads/uz_dosvid_1\(6\)/uz_dosvid_1\(6\)_2023.pdf](https://zbornik.college.ks.ua/downloads/uz_dosvid_1(6)/uz_dosvid_1(6)_2023.pdf).
12. Hodkinson Joy, Lillicrap Mark, Wilkinson Paul. Medical education through an invasion: insights from an elective programme for Ukrainian medical students at the University of Cambridge. *Frontiers in Medicine*. 2023. Volume 10. DOI:10.3389/fmed.2023.1211526.
13. Mayer Anja, Yaremko Olena, Shchudrova Tetiana, Korotun Olena, Karolin Dospil & Inga Hege. Medical education in times of war: a mixed-methods needs analysis at Ukrainian medical schools. *BMC Medical Education*. 2023. Volume 23. № 804. Availa URL: https://link.springer.com/article/10.1186/s12909-023-04768-2?utm_source=chatgpt.com.
14. Suha Turkmen, Salma Kahal. Influence of Ukraine war on the foreign medical students. *Qatar Medical Journal*. 2024. (4):66. DOI:10.5339/qmj.2024.66.
15. Шепітько В. І., Бору́та Н. В., Стецук Є. В., Якушко О. С., Пелипенко Л. Б., Вільхова О. В., Скотаренко Т. А. Профорієнтаційна робота співробітників кафедри гістології, цитології та ембріології Полтавського державного медичного університету. *Вісник проблем біології і медицини*, 2022. Випуск 1, 163. С. 199-202. DOI: 10.29254/2077-4214-2022-1-163-199-202.

Стаття надійшла до редакції 25.04. 2025

Стаття рекомендована до друку 30.05. 2025

Ganna Syrova

Doctor of Pharmaceutical Sciences, Professor, Head¹, ho.syrova@knmu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0001-8849-9755>.

Olena Savelieva

PhD of Pharmaceutical Sciences, assistant ¹, ov.savelieva@knmu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-2642-3621>.

Svitlana Kozub

PhD in Technical Sciences, Associate Professor¹,
sm.kozub@knmu.edu.ua <https://orcid.org/0000-0002-3049-1555>

Natalia Chalenko

PhD in Pharmaceutical Sciences, Senior teacher ¹
nm.chalenko@knmu.edu.ua <https://orcid.org/0000-0002-6087-2201>

Oleksandr Prysiashnyi

PhD in Technical Sciences, Assistant of the Department¹,
ov.prysiashnyi@knmu.edu.ua <https://orcid.org/0000-0002-2988-6023>

¹ of the Department of Medical and Bioorganic Chemistry, Kharkiv National Medical University,
4 Nauky Avenue, Kharkiv, Ukraine, 61022

EXPERIENCE OF ORGANIZING AND IMPLEMENTING CAREER GUIDANCE ACTIVITIES DURING WARTIME IN A FRONTLINE CITY

The article highlights the multidimensional significance of career guidance activities in educational institutions located in the frontline regions of Ukraine during the full-scale war. Under such circumstances, career guidance serves not only as a tool for professional self-determination of

school youth but also as an essential means of socio-psychological support, patriotic education, and the development of inner resilience. Emphasis is placed on the fact that in conditions of uncertainty and constant threat, career guidance enables young people to see prospects, plan their future, and remain emotionally resilient.

The study analyzes the key functions of career guidance: reducing anxiety, developing life and communication skills, supporting mental health, preserving the educational potential of frontline areas, as well as countering migration sentiments and the “brain drain.” Special emphasis is placed on the patriotic component of career guidance, which fosters in students a sense of responsibility for the fate of their country and an awareness of the importance of their personal contribution to its reconstruction.

The focus is on the experience of Kharkiv National Medical University and the faculty of the Department of Medical and Bioorganic Chemistry, who systematically and purposefully implement career guidance initiatives adapted to wartime conditions. The article highlights examples of activities conducted: online and in-person meetings with students of Kharkiv lyceums, introductory lectures, educational and professional first aid training sessions, and interactive discussions on healthy lifestyles. The importance of involving KNMU students in these activities is emphasized, as it ensures a dialogical approach, fosters trust between educational institutions, and contributes to building a positive image of the medical university.

In conclusion, it is proven that career guidance activities in frontline conditions are not merely educational work but a strategic tool for national recovery. They contribute to raising a generation capable not only of choosing a profession but also of consciously building the future of their country.

Keywords: *career guidance, frontline education, medical education, youth self-determination, psychological support, career orientation during wartime.*

REFERENCES

- Bondarchuk, O. I. (2022). Implementation of a Career Counseling System in Higher Education Institutions: European Experience and Ukrainian Practice. *Education: Modernity and Prospects*, (3), 59–64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/HNAESU_2024_6%281%29_33. [In Ukrainian].
- Morin, O. (2023). Aspects of Developing a Career Guidance Technology for Forming Career Orientation in Secondary School Students under Specialized Education Conditions. *Theoretical and Methodological Problems of Education of Children and Students*, 27(2), 82–93. <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2023-27-2-82-93>. [In Ukrainian].
- R. Zaiats. Organization of career guidance work in Ukrainian vocational education. *International Science Journal of Education & Linguistics*. 2024; Vol. 3 №1. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20240301.01>
- Kuzmenko, T. V. (2023). Features of Career Guidance Activities During Wartime. *Education and Development of Gifted Personality*, (2), 101–106. URL: <https://otr.iod.gov.ua/images/pdf/2023/2/2.pdf>. [In Ukrainian].
- Morin, O. (2023). Aspects of Developing a Career Guidance Technology for Forming Career Orientation in Secondary School Students under Specialized Education Conditions. *Theoretical and Methodological Problems of Education of Children and Students*, 27(2), 82–93. <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2023-27-2-82-93>. [In Ukrainian].
- Ihnatovych, O. M. (2023). Theory and Practice of Restoring Personal Integrity Through Positive Psychotherapy. In L. V. Klochek & Ye. V. Heiko (Eds.), *Holistic Approach in Psychology and Social Work: Theory and Practice. Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference with International Participation* (pp. 29–33). Kropyvnytskyi: CDU. URL: https://cusu.edu.ua/images/stories/news_2023/pedfak/02/27-02-18-16/Tezi_24.02.23_psihology.pdf#page=30. [In Ukrainian].
- Okhrimenko, Z. V. (2024). Career Guidance Principles of Psychological and Pedagogical Support for Students Under Martial Law. *Science and Technology Today (Series: Pedagogy)*, 2(30), 646–654. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-2\(30\)-646-654](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-2(30)-646-654). [In Ukrainian].
- Sipiiy, V. V. (2023). Career Orientation of Students at the Adaptation Cycle of Basic Secondary Education Through STEM Education. In I. D. Bekh & R. V. Malynoshchuk (Eds.), *The Growing Personality in Value-Semantic Dimensions: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference, Kyiv, November 23, 2023* (pp. 239–244). Ivano-Frankivsk: NAIR. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736990/>. [In Ukrainian].
- Shevenko, A. M. (2023). Issues in Training Career Advisors for Secondary Education Institutions. *Bulletin of the UNESCO Department «Continuing Professional Education of the 21st Century»*, 1(7), 86–97. [https://doi.org/10.35387/ucj.1\(7\).2023.86-97](https://doi.org/10.35387/ucj.1(7).2023.86-97). [In Ukrainian].
- Matviichuk, O., & Petroschuk, N. (2024). Information and Resource Support for Career Guidance Work with High School Students in the Context of Designing an Educational Environment. *Scientific and Pedagogical Studies*, (8). <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2028-8-249-270>. [In Ukrainian].

26. Knysh, I. P., & Tereshchenko, L. S. (2022). Career Guidance as a Factor in the Formation of Professional Motivation of Medical University Students. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social Work*, 2(51), 42–47. URL: [https://sbornik.college.ks.ua/downloads/uz_dosvid_1\(6\)/uz_dosvid_1\(6\)_2023.pd](https://sbornik.college.ks.ua/downloads/uz_dosvid_1(6)/uz_dosvid_1(6)_2023.pd). [In Ukrainian].
27. Joy Hodgkinson, Mark Lillicrap, Paul Wilkinson (2023). Medical education through an invasion: insights from an elective programme for Ukrainian medical students at the University of Cambridge. *Frontiers in Medicine*. Volume 10. DOI:10.3389/fmed.2023.1211526.
28. Anja Mayer, Olena Yaremko, Tetiana Shchudrova, Olena Korotun, Karolin Dospil & Inga Hege (2023). Medical education in times of war: a mixed-methods needs analysis at Ukrainian medical schools. *BMC Medical Education*. Volume 23, № 804. URL: https://link.springer.com/article/10.1186/s12909-023-04768-2?utm_source=chatgpt.com.
29. Suha Turkmen, Salma Kahal (2024). Influence of Ukraine war on the foreign medical students. *Qatar Medical Journal*. 2024; (4):66. DOI:10.5339/qmj.2024.66.
30. Shepityko, V. I., Boruta, N. V., Stetsuk, Ye. V., Yakushko, O. S., Pylypenko, L. B., Vilkhova, O. V., & Skotarenko, T. A. (2022). Career Guidance Work of the Staff of the Department of Histology, Cytology, and Embryology at Poltava State Medical University. *Bulletin of Problems in Biology and Medicine*, Issue 1(163), 199–202. URL: <https://doi.org/10.29254/2077-4214-2022-1-163-199-202> [In Ukrainian].

The article was received by the editors 25.04.2025

The article is recommended for printing 30. 05.2025